

BYPLAN NYT 2

14. årgang, juni 2016

PLANLÆGNING AF DET ÅBNE LAND

Malmø, markedsplads og masser af inspiration. Byplanmødets **program** er på gaden – riv ud og hæng op... s. 11

Over 85% af borgerne ønsker en overordnet styring af udviklingen af landskabet s. 16

Bytte bytte købmand. Mere natur og sammenhængende landbrugsjord med **jordfordeling** s. 11, 15 og 18

Sæt X i Kalenderen

Den 14.-16. september 2016

Studietur til Norges Nasjonale
Turistveje

Landskabsarkitektur, turisme,
regional udvikling

Læs mere på byplanlab.dk

D A N S K E
LANDSKABSARKITEKTER

dansk byplan
laboratorium

Foto: Reulf Ramsted Architects

STRATEGISK BYLEDELSE FOR FAGCHEFER

RESERVER PLADS NU

Strategisk Byledelse for fagchefer er et etårigt kompetenceudviklingsforløb for fagchefer i danske kommuner.

Forløbet med plads til 25 deltagere er en masterclass, et netværk og et læringsrum, som gør dig i stand til at handle strategisk i forhold til de udfordringer, som din kommune står overfor.

NYT HOLD STARTER 31. AUGUST 2016

Tilmeld dig eller få tilsendt program ved at skrive til cbu@dac.dk.
Tilmeldingsfrist den 10. juni 2016

Realdania

ktc

kemdir.dk

dansk byplan
laboratorium

DAC & CITIES
DANSK
ARKITEKTUR
CENTER

Indhold

Tema: Planlægning af det åbne land

Landbruget er stadig en vigtig funktion i det åbne land, men også andre funktioner gør krav på det til fritidsformål, boliger, infrastruktur og meget andet. Dette temanummer af Byplan Nyt har fokus på, hvordan man kan planlægge for det åbne land, så flere funktioner tilgodeses og der skabes rum for synergier.

- 4 Nyt fra netværket
- 5 Leder: Et lille land
- 6 Puslespillet kan gå dobbelt op
- 10 Lønborg hede skal ud af isolationen
- 11 Byplanmødet 2016. Program
- 15 Naturområde med vilde potentialer
- 16 Danmark til Eideren
- 18 Lav marken om til baghaver
- 20 På Forkant:
Vi skal fortælle en ny historie
- 22 Statslig planlægning-
baseret på dialog
- 23 Plankalender

Foto: Jammerbugt Kommune

byplan nyt nr. 2 / 2016 (14. årgang)

Redaktion
Ellen Højgaard Jensen (ansv.)
Ny W. Øhlenschläger

Redaktionsadresse
Dansk Byplanlaboratorium
Nørregade 36
1165 København K
Tlf.: 33 13 72 81
Mail: nwo@byplanlab.dk
www.byplanlab.dk

Annoncer
nwo@byplanlab.dk,
bestilles senest
15. august 2016

Layout
Tor-Olof Johansson

Forsidefoto
Skive Kommune

Oplag
3660

Tryk
Handy-Print A/S

ISSN
1602-9038

Signerede artikler står for
forfatterens regning, usignede
for den ansvarshavende
redaktørs regning.

Byplan Nyt 3-16 udkommer i
September 2016.

Temaartiklerne er sponsoreret af:

**FONDEN
TEKNOLOGI RÅDET**

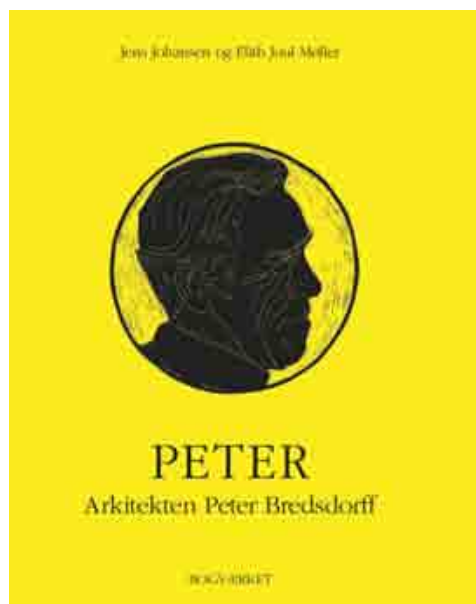

NYT FRA NETVÆRKET

PETER - Arkitekten Peter Bredsdorff

En af Fingerplanen fædre - Peter Bredsdorff - får nu sin egen biografi. Peter Bredsdorff fik som professor på Kunstakademiets arkitektskole stor betydning for en hel generation af arkitekter samt for planlægningen og udviklingen af velfærdssamfundet. Biografien er udkommet på forlaget Bogværket.

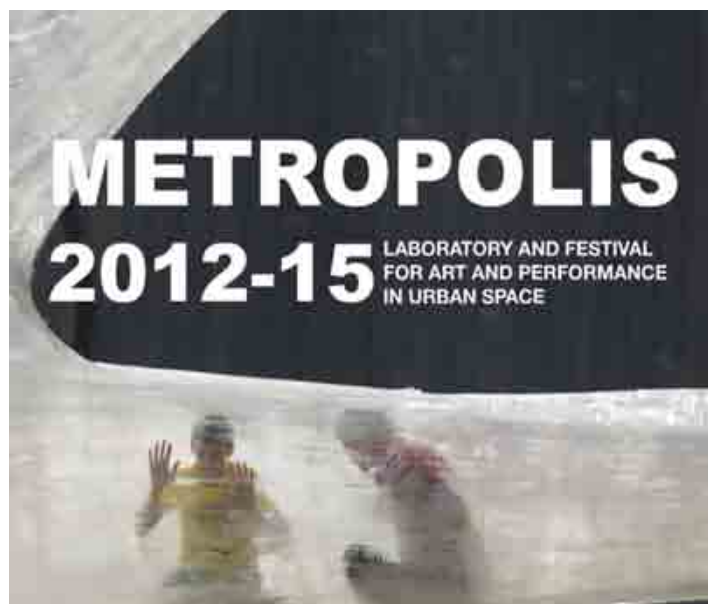
Bogvaerket.dk

Changing Metropolis III

På baggrund af Metropolis Laboratories og festivals 2012-2015 har Københavns Internationale Teater samlet en antologi med tekster, interviews og beskrivelser af performances, der alle kredser om sammenhængen mellem by og kultur. Antologien indeholder blandt andet et afsnit med teoretiske artikler om kulturelle aspekter af byplanlægning, samskabende planlægning og midlertidighed.

Læs mere på kit.dk

Ungdomsbyen i Aarhus

En særlig "Gellerup sten", solbeskinnede tagterasser og en grøn stiforbindelse er blot nogle af elementerne i den fysiske transformation af Gellerup, der over de næste 20 år skal udvikles til en attraktiv, levende og mangfoldig bydel i Aarhus – Ungdomsbyen. De 12.500 m² er fordelt på 354 ungdomsboliger placeret i 7 klynger omkring uformelle mødesteder og fællesskaber. Alle de udadvendte funktioner er placeret i stueetagen. Planen at skabe er et stærkt iværksættermiljø, der skal tiltrække studerende og lokale beboere med iværksætter-drømme.

Læs mere på bbbo.dk

Den italesatte planlægning

Nu udkommer det tredje og sidste bind i serien om Dansk Byplanlægning. Dennis Lund har skrevet bogen, som beskæftiger sig med tiden fra 1992 til 2015. De andre bind er Arne Gårdmands "Dansk byplanlægning 1938-1992", og Hans Helge Madsens "Skæv og National, dansk byplanlægning 1825-1938".

[Læs mere på bogvaerket.dk](#)

Fornyelse af fingerplanen

Erhvervs- og vækstminister Troels Lund Poulsen ønsker at tage hul på en fornyelse af Fingerplanen. Der lægges op til at revisionen skal foregå i 2 spor. Et "hurtigt spor" til afgrænsede ændringsforslag, som skal være med til at sikre vækst i hovedstadsområdet og skal med i den første revision, der forventes offentliggjort i begyndelsen af 2017. Samt et "udredningsspor", der tager fat på at klarlægge behovet for større og mere grundlæggende ændringer af Fingerplanen. Målsætningen er at gennemføre disse med virkning fra 2018. Dansk Byplanlaboratorium, der i sin tid var med til at lave Fingerplanen, vil følge arbejdet tæt.

[Læs mere på evm.dk og byplanlab.dk](#)

Knudepunkt for innovation

Fremtiden byder på større urbanisering og dermed et stort behov for bæredygtige produkter, der kan være med til at skabe liveable cities. Et marked hvor Danmark har stolte traditioner, høster international anerkendelse og kan vækste. Det mener i hvert fald Realdania, Københavns Kommune og Erhvervs- og Vækstministeriet, der står bag BLOXHUB. Håbet er, at Hub'en vil blive et knudepunkt for innovative samarbejder mellem start ups, små- og mellemstore virksomheder, internationale corporates, forskningsinstitutioner og andre, der fagligt arbejder i krydsfeltet mellem arkitektur, design, byggeri og IT.

[Læs mere på Realdania.dk](#)

Mange Jordfordelingsaftaler

Ifølge miljø- og fødevarerminister Esben Lunde Larsen kan landbrug og natur sagtens gå hånd i hånd. Det viser et stigende antal jordfordelingsaftaler. I 2015 har knap 450 landbrugsejendomme været involveret i jordfordelingsaftaler, hvor landbrugsjord er blevet solgt til 19 forskellige projekter.

[Læs mere på mfvm.dk](#)

Leder

Et lille land

Fortidens helte opdyrkede landet. I 1800-tallet foregik der en kæmpe forvandling af det danske landskab. Plantager blev anlagt, søer og fjorde blev inddæmmede og land blev lagt under plov. Der var en vældig aktivitet. Men ikke alle var lige begejstrede. HC Andersen, skrev i 1859:

"Skynd dig, kom! Om føje år heden som en kornmark står".

Der opstod landbrug overalt, og i 1950'erne var der 200.000 selvstændige landbrug. Det danske kulturlandskab var skabt. Det er stadig vores fælles reference og vi har i dag en miljø- og fødevarerminister, der netop er blevet citeret for at sige, at for ham er en rapsmark også natur.

Men markerne til de 7-10.000 industrielle heltidslandbrug vi har tilbage har ofte et ringe naturindhold.

” Alt kan ikke løses ved at bytte arealer. Der skal også prioriteres

Sammenlægningen af de mange små brug har også betydet, at rigtig mange bedrifter har spredte jorde. Det giver en uhensigtsmæssig drift og meget transport. Derfor er der opstået en god ide. Nemlig jordfordeling. I Skive, i Jammerbugt og i Ringkøbing-Skjern forhandles der om at samle jorderne i større enheder. Landmændene får en mere rationel drift, sårbare naturtyper friholdes, kommunerne kan tilbyde udsigtsgrunde og der etableres nye rekreative stier.

Men alt kan ikke løses ved at bytte arealer. Der skal også prioriteres. Vi vil mere, end vi har plads til – også selvom vi begynder at planlægge for spændende, multifunktionelle landskaber. Skal vi begrænse byvæksten? Skal vi have mere skov? Skal landbrugsarealet udvides i forbindelse med omlægning til økologisk drift? Skal der være plads til vindmøller og biogasanlæg? Og vil vandstandsstigningerne betyde, at vi får stadig mindre areal? Det er store og væsentlige spørgsmål.

Teknologirådets 250 repræsentativt udvalgte borgere ønsker mere skov og sammenhængende naturområder. For mig er det også voldsomt interessant at ca. 90% ønsker mere styring. I mine ører betyder det, at der er behov for mere planlægning – men det er måske bare mig?

Ellen Højgaard Jensen
Direktør for Dansk Byplanlaboratorium

Puslespillet kan gå dobbelt op

Planlægningen af det åbne land i Danmark er ved en korsvej. Skal det være markedsstyring eller lokalt forhandlingsplanlagte løsninger fremover?

Af Anne Mette Ehlers

”Det spændende ved det danske landskab er, at det hele er et resultat af planlægning. Alt er udnyttet og matrikuleret som individuel ejendom. Vi har hverken outback, stateland eller ’Kongens Land’, som bare ligger hen som fælles- eller statseje. Alt har en funktion, hvad end det er landbrug, byer, skov, natur, sommerhuse, transport eller energiproduktion.”

Forsker og landinspektør ved Institut for Planlægning ved Aalborg Universitet, Esben Munk Sørensen, har set på planlægningen gennem tiden. Han starter med at sætte en tyk streg under Danmarks begrænsede plads.

Allerede i slutningen af 1800-tallet var de sidste fællesskaber omkring overdrev og hedearealer inddraget til agerjord – opmålt og matrikuleret. Landvinding og opdyrkning af vådområder foregik i stor stil frem til 1950’erne, hvor vi nåede op på 200.000 selvstændige landbrug. I dag er der 7-10.000 industrielle heltidslandbrug i en spredt mosaik af hurtigvoksende bedrifter med dyrkningsterritorier og -marker viklet ind i hinanden.

Tidens ønske er mere natur

De sidste 250 års skiftende landskab- og udstykningspolitik har ændret landskabet i forskellige ryk. I øjeblikket står vi foran en ny periode, hvor vi skal træffe nogle valg. For det er for alvor ved at gå op for os, at det intensive landbrug presser naturgrundlaget for hårdt. I følge Naturstyrelsen er 340 plante- og dyrearter udryddet siden 1850, og de forsvinder mellem 100 og 1000 gange hurtigere, end de ville gøre naturligt.

”Wilhelmudvalget dokumenterede et behov for at gøre plads til mere og bedre natur. Det er dog ikke anderledes, end at planlægningen af landskabet altid har udviklet sig i takt med tidens ønsker til ejendomsudviklingen,” pointerer Esben Munk Sørensen.

En lang række naturgenopretningsprojekter viser, at det kan lade sig gøre i praksis at designe og genskabe natur. ”I områder med naturopretning kommer arterne hurtigt tilbage, som for eksempel i Vilsted Sø, der blev fyldt med vand igen eller Skjern Å, der blev ført tilbage til sit oprindelige løb.”

Esben Munk Sørensen, landinspektør og forsker ved Institut for Planlægning, Aalborg Universitet.

Skjult reserve i jordbytte og multifunktionalitet

Hvordan får vi plads til mere, når pladsen allerede er brugt? I følge Esben Munk Sørensen kan man få frigivet nogle reserver, hvis man rydder op efter 70’ernes strukturudvikling, hvor ekspanderende heltidslandbrug opkøbte jord spredt rundt omkring i landskabet - blandt andet med stigende landbrugstrafik på de små

Det danske landskab er et resultat af planlægning. Opdyrkning, landvinding, intensivering, udflytning, bosætning, beskæftigelses- og familierpolitik. Billedet er fra udstykningstidens (1899-1960) skabelse af nye familielandbrug. Nu er udfordringen en integreret vækst- og naturfremme. Samt måske hvordan man håndterer afvikling af helårsbeboelse i nogle områder og det modsatte i andre.

kommuneveje som følge.

Metoden er jordfordeling, den gammelkendte, frivillige 'bytteordning' mellem landmænd. Men i en ny form, hvor lokale ønsker indarbejdes i planerne. Uafhængige planlæggere etablerer i samarbejde med lodsejerne og kommunerne bytteaftaler, så de samlede arealer bliver bedre udnyttet til de ønskede formål.

Metoden følger anbefalingerne i Landbrugskommissionens rapport "Natur og Landbrug - en ny start" fra 2013, hvor der er fokus på lokale landskaber og værktøjer, der fremmer frivillige lokale løsninger i stedet for centrale statslige udmeldinger.

Brug for ny planlægning

Esben Munk Sørensen mener, at jordfordeling er den eneste rigtige metode til at få puslespillet til at gå op.

"Vi står overfor en periode, hvor landbrugsenhederne vil blive endnu større, og vi samtidigt skal have en ny balance i forhold til natur og biodiversitet. Her er jordfordeling det nødvendige redskab til en ny lokal, ejendomsudformende planlægning, som skaber

” Det spændende ved det danske landskab er, at det hele er et resultat af planlægning. Alt er udnyttet og matrikuleret...
...Alt har en funktion, hvad end det er landbrug, byer, skov, natur, sommerhuse, transport eller energiproduktion.

Kan regnestykket gå op?

Hovedformål	I dag	År 2050
Landbrug	61%	Måske større
Energiproduktion på landbrugsjord	1%	10%?
Skov	15%	20-25%
Natur- og vådområder	12%	25-30%
Sommerhus- og fritidsområder	1%	1,5%?
Byområder	8%	10%?
Transport	2%	3%?
I alt	100%	mere end 130%

Kilde: Anvendelsen af Danmarks areal i fremtiden. Rapport fra Fonden Teknologirådet, januar 2016

Et typisk heltidslandbrug består i dag af en samlet bedrift med jorder spredt over et større landbrugsområde. Det skyldes enkeltvisse tilkøb af jorder og ejendomme over en lang periode. Det giver en meget fragmenteret landbrugsbedrift, hvis arrondering kan forbedres ved at skabe mere sammenhæng i de spredte jorder. Illustration: Esben Munk Sørensen.

vækst både for natur og erhverv, ikke mindst på grund af frivillighedsaspektet. Siger du til en landmand - eller en hvilken som helst anden grundejer - at han skal ændre sin produktive arealanvendelse til natur, stejler han. Men får han erstatningsjord, der tilmed kan være tættere på og bedre egnet til produktion, vil han gerne afstå til naturformål."

Et andet centralt nøgleord er multifunktionalitet. Samme areal kan nemlig have flere funktioner på en gang, som fx energiproduktion, grundvands-sikring, rekreation, naturpleje eller landbrug.

"Med god planlægning bliver der plads til både produktionsforøgelse i landbruget og mere natur. Det afgørende er metoden i form af en forhandlingsbaseret planlægning, der inddrager de berørte", slutter Esben Munk Sørensen. •

Det åbne land som dobbelt ressource

I "Collective Impact Det åbne land som dobbelt ressource" arbejder parterne sammen om at skabe fælles løsninger, der kan håndtere de mange forskellige interesser og måder at anvende landskabet på. Parterne vil vise nye, fremsynede veje til brug af landskabet, der ikke udelukker, men gavner hinanden. B.l.a. afprøves multifunktionel jordfordeling i tre projektkommuner. Målet er at tænke anvendelser af det åbne land sammen for at skabe smukke landskaber med attraktive bosætnings- og besøgs- og erhvervsmuligheder, en rig og varieret natur, et rent miljø og levende lokalsamfund.

Bag Collective Impact Det åbne land som dobbelt ressource findes en styregruppe, flere

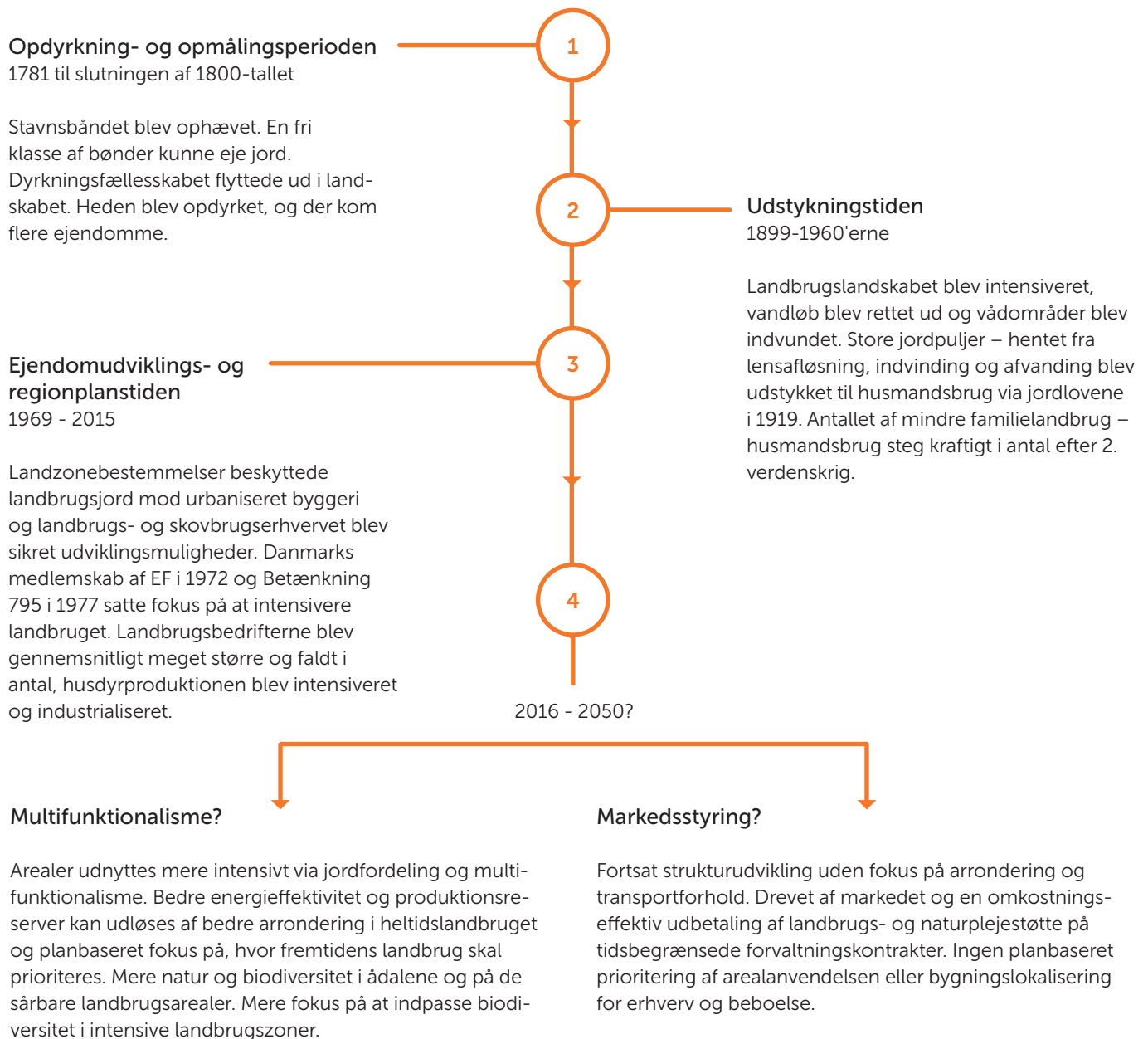
arbejdsgrupper samt et mindre sekretariat. Jørn Jespersen er formand for Det åbne land som dobbelt ressource.

Følgende organisationer er repræsenteret i styregruppen:

- Kommunernes Landsforening,
- Landbrug & Fødevarer,
- Friluftsrådet,
- Økologisk Landsforening,
- Danmarks Naturfredningsforening,
- Dansk Skovforening,
- DGI,
- Realdania,
- Danmarks Jægerforbund,
- Danmarks Sportsfiskerforbund,
- Bæredygtigt Landbrug
- Dansk Ornitologisk Forening.

Læs mere på collectiveimpact.dk/det-aabne-land

Planlægningen af det åbne land kan indddeles i tre store epoker – og vi står foran en fjerde

Danmarks areal i fremtiden

Hvordan prioriterer vi den fremtidige brug af landets arealer? Teknologirådet behandler spørgsmålet i det to-årige projekt "Prioritering af fremtidens arealanvendelse i Danmark". Opgaven er at pege på synergier og prioriteringer for at undgå konflikter i tide. Der er fokus på bl.a. bæredygtighed, biodiversitet, sameksistens mellem natur og landbrug, transport og nye energiformer. Projektet gennemføres i samarbejde med Aalborg Universitet og er støttet af VELUX FONDEN. Projektet har indtil nu frembragt

en større baggrundsanalyse og afholdt workshops med eksperter, interessenter og politikere. Der er afholdt et Borgertopmøde og en Folketingshøring. Der er planlagt to seminarer og endnu en høring for Folketingets politikere før projektet afsluttes i 2017 med offentliggørelse af konklusioner og anbefalinger.

'Fremtidspanelet', er projektets politiske følgegruppe. Gruppens medlemmer er:

- Anni Matthiesen, V
- Christian Poll, Å

- Henrik Dahl, I
- Ida Auken, Radikale R
- Jens Henrik Thulesen Dahl, O
- Kirsten Brosbøl, A
- Maria Reumert Gjerding, Ø
- Mette Abildgaard, C
- Steen Gade, F

[Læs mere på tekno.dk](#)

Fonden Teknologirådet arbejder for en fælles udvikling af samfundet og rådgiver om teknologiens muligheder og konsekvenser for mennesker, miljø og samfund.

Lønborg Hede skal ud af isolationen

Ringkøbing-Skjern Kommune har en drøm om at omdanne Lønborg Hede fra lukket land til en offentlig naturperle. Som forsøgskommune i Collective Impact initiativet "Det åbne land som dobbelt ressource" er drømmen nu tæt på at blive til virkelighed.

Af Charlotte Daugbjerg Sørensen

"Lønborg Hede er det smukkeste hedelandskab, man kan forestille sig, men det er ikke særligt tilgængeligt. Området er næsten isoleret fordi det er omgivet af skov, private jordlodder og landbrugsarealer, der nogle steder kiler sig ind i hedelandskabet. Vil man frem til heden, er det med fare for at fare vild - og det er ærgerligt, for der er tale om en naturperle i verdensklasse," fortæller Tanja Kaiser, projektleder i konsulentfirmaet Landudviklerne med ansvar for jordfordelingsprojektet i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Fra skepsis til god dialog

Dele af Lønborg Hede er fredet på grund af sine naturværdier og uforstyrrede landskaber. Området er en del af Natura 2000 – et netværk af udpegede naturområder i EU, der har til formål at beskytte sjældne arter og naturtyper. I dag ligger dyrkede marker helt tæt på Natura-2000 området. De afvander til Styg Bæk, der igen afvander til Ringkøbing Fjord, som i forvejen er belastet af kvælstof. Hvis man kunne bytte nogle af markerne tæt på heden kunne man – ud over muligheden for et sammenhængende og storlået hedeareal - forbedre vandkvaliteten i Styg Bæk og Ringkøbing Fjord og mindske belastningen fra okker, kvælstof og fosfor.

"Projektet har kørt siden efteråret

2015, hvor man blandt andet har taget kontakt til de mere end 100 forskellige jordejere, der ejer jordlodder rundt om heden. Det er med andre ord noget af et puslespil der skal gå op, og det er klart, at sådan et projekt til at begynde med vækker skepsis hos nogen. Men der har været god dialog og ejerne af de helt centrale arealer er heldigvis interesseret i at bytte den magre

sandjord på heden til jord tættere på deres egen gård," siger Tanja Kaiser og fortsætter:

"Det vil sige, at vi på nuværende tidspunkt kan gå videre med et projekt, hvor vi kan få kædet naturen sammen, og hvor vi kan høste nogle miljømæssige gevinster i relation til Styg bæk og Ringkøbing Fjord." •

Lønborg Hede har et stort rekreativt og oplevelsesmæssigt potentiale, hvis det bliver åbnet op for lokale og turister. Foto: Ringkøbing-Skjern Kommune

**Byplanmøde
i Malmø
Program**

**Byer under
forvandling**

globale udfordringer
– lokale løsninger

6.-7. oktober 2016

LUND SPALTER PARTIKLERNE
Forskningscentret ESS (European Spallation Source) er pt under opførelse i Lund og vil blive centrum for partikelforskning og bl.a. huse verdens kraftigste neutronkanon. Centret vil være færdigbygget i 2019.

BO01 – FRA INDUSTRI-OMRÅDE TIL BÆREDYGTIGT BYOMRÅDE

Menneskelig skala, variation og bæredygtighed er nogle af Bo01s kendetegn. Byområdet på Malmøs vestre havn blander bolig og erhver og er i dag er godt og vel halvvejs udbygget med 7.000 indbyggere og 10.000 arbejdspladser.

MALMÖLINJEN

Det begyndte som et byudviklingsprojekt med en vision om skabe verdens mest innovative mellemstedsstrøg og Dockan i banegården og Dockan i Malmø. Nu har aktørerne dannet den økonomiske forening Malmölinjen, der skal udvikle virksomhederne, fælleskabet og bymiljøet.

1 mia.

SVENSKER KR ER DET ÅRLIGE DRIFTBUDGET FOR ESS.

43%

AF MALMÖ-BOERNE HAR UDENLANDSKE RØDDER.

Det er en del af vores natur, at vi hele tiden skal se, hvad der gemmer sig bag det næste bjerg.

Peter Lund Madsen, Hjerneforsker

DET KAN DU OPLEVE PÅ

Byplan Mødet 2016

„ Ih du milde Malmø!

På 25 år har Malmø forvandlet sig fra slidt industriby til attraktiv vidensby – og hvad kan det lære, når striby til attraktiv seriøs og social, miljømæssig og økonomisk bæredygtighed – eller hålbærbarhed. Hvad er hedder på svensk. Hvad kan næste træk – og hvad kan dansk planlægning lære, når vi spejler os i Malmø?

Charles Landry, Writer and thinker

„ Every city can make more of their potential,

Relationer og handlinger er byernes urkraft
 Ilmar Reepalu, Malmøs borgmester fra 1995-2013

318.000

INDBYGGERE ER DER I MALMÖ STAD,
 DET ER NÆSTEN LIGE SÅ MANGE SOM I
 AARHUS KOMMUNE.

"MAN KAN TA
 EN KILLE FRÅN
 ROSENGÅRD, MEN
 MAN KAN INTE TA
 ROSENGÅRD FRÅN
 EN KILLE"

Zlatan Ibrahimovic,
 bosnisk-svensk fod-
 boldspiller opvokset i
 millionprogrambydelen
 Rosengården. Som dreng
 spillede han i forskellige
 lokale klubber og var som
 15-årig ved at droppe
 fodbolden til fordel for
 at arbejde på havnen i
 Malmö, men hans træner
 overbeviste ham om at
 fortsætte fodboldkar-
 rieren. Er pt. anfører for
 Paris St-Germain.

MALMÖ LIVE

Byplanmødet finder sted
 på det nye konference-
 og koncerthus Malmö
 Live, der ligger 3 minut-
 ters gang fra togstationen
 Malmö Central.

7.771

MALMÖBOERE HAR DANSKE RØDDER

Byer under forvandling

"Ubehaget ved offentlig uenighed er med til at
 sikre sammenhængskraften – men det gør om-
 dannelsen af de nordiske byer langsom," siger
 den amerikanske byplanlægger Arun Jain. Også i
 den amerikanske byplanlægger som klima-
 dannelsen af de nordiske byer langsom," siger
 den amerikanske byplanlægger Arun Jain. Også i
 norden oplever vi i dag at fænomener som klima-
 forandringer, migration og teknologisk udvikling
 er uforudsigelige størrelser, som vi ved vil påvirke
 vores byer – endnu ved vi bare ikke hvordan.

Landsbyudvikling på skånsk

Röstänga er en lille lukningstruet landsby for foden
 af Söderåsen. Lokale kræfter opkøber og istandsæt-
 ter faldefærdige huse med hjælp fra bl.a. syriske
 flygtninge, der på den måde lærer både svensk og
 håndværk. "Vi tager ansvar, fordi Nils Phillips
 ansvarer, ikke har løftet det", siger Nils Phillips
 der er formand for Röstänga Utvecklings
 A/B.

Tilmeld dig på byplanlab.dk

Find hele byplanmødeprogrammet på
byplanlab.dk. Her finder du også et link,
 hvor du kan bestille hotelværelse.

Husk at du formentlig skal huske dit pas,
 når du krydser Øresund ©

Tilmeldingsfrist **15. august.**

17 MESSESTANDE

Transformationslaboratoriet kan du netværke og af-
 prøve nye ideer, produkter, teknologier, projekter eller
 lignende.
 På standene undersøger vi metoder til transformere arbejde
 vil opleve hvordan forskere og praktiskere arbejder
 med byrumsekspirimerter, trafikale løsninger, og
 co-creation, business improvement districts og
 meget mere.

I tre oplæg diskuteres ak-
 tuelle by-begreber som
deleby, social holdbarhed
 og **resiliens**. Og som noget
 nyt bliver der mulighed for
 at netværke 1:1 i labora-
 toriets matchmaking
 session.

Se det samlede
 program og
 tilmeld dig på
byplanlab.dk

PROGRAM

Ret til ændringer forbeholdes

TORSDAG DEN 6. OKTOBER

9.00

Ankomst til Malmö Live

10.00

Velkommen til byer under forvandling

Maj Green, Bestyrelsesformand

Dansk Byplanlaboratorium

Christer Larsson, Stadsbyggnadsdirektör Malmö Stad

Malmøs rejse

– om at kende målet og fortælle historien

I 90'erne var Malmö nær gået fallit, men byen formåede i løbet af få årtier at forny sig og forvandle sig fra industriby til vidensby. Det har været en lang rejse med en klar plan. Hvad har det krævet – og hvad kan andre byer lære af eksemplet?

Göran Rosberg, Senior Rådgiver, Malmö Stad

11.00

Netværkspause og besøg i transformationslaboratoriet

11.45

Genbrug af byer og bygninger

Gamle industri- og havneområder tømmes for funktioner, og førstædernes monofunktionelle bydele står foran omdannelse. Det skaber helt nye muligheder.

Dan Stubbergaard, Kreativ direktør og stifter af tegnestuen COBE

Cities of Ambition

A new study asks why cities like Barcelona, Malmö, Copenhagen or Eindhoven, Torino and Manchester are so admired as well as smaller places like Freiburg, Nantes or Umeå. Overview of the success factors in city-making.

Charles Landry, Writer and thinker, COMEDIA

Landrys key note er muliggjort med støtte fra Realdania.

13-14

Frokostpause

14-16.30

7 delmøder

Delmøderne handler om byer i balance, innovation og erhvervsudvikling, bæredygtighed og resiliens, livet i småbyerne, politisk lederskab, boliger til flygtninge samt detailhandel og bymidter.

17 messestande

Hør om byudvikling, landsbyomdannelse, strategisk byledelse, urbant design, detailhandel i bymidterne, fremtidens bomiljø, business improvement districts (BID), digitale planer, samskabelse, social bæredygtighed, resiliente byer, delebyer og meget andet

19.00 – 00.30

Aftenarrangement

I Malmö Live – Byplanprisoverrækkelse, middag, sang og musik

FREDAG DEN 7. OKTOBER

9.00

14 udflugter

Turene går til Malmø, København, Lund, Lomma og landsbyen Röstänga

Afgår fra Malmö Live

14.30

Ankomst til Malmö Live Koncerthus

15.00

Troen på fremtidens byer

Hvorfor forandringer er så svære for os - og hvorfor det hele nok skal lykkes alligevel.

Peter Lund Madsen, Hjerneforsker

16.00

Byplanmødet slutter

Byer under forvandling
Globale udfordringer - lokale løsninger

De byer, som vi voksede op i, er ikke de samme som vores børnebørn vil færdes i. På årets byplanmøde vil vi undersøge, hvordan forskellige bysamfund kan tackle udfordringer så som globalisering og klimakrise, urbanisering og migration. Det er kraftige strømninger, der lægger pres på vores byer og kræver fleksibel planlægning og udvikling af nye redskaber.

Se det samlede program på byplanlab.dk
Pladserne bliver fordelt efter først til mølle princippet. Husk tilmelding senest **15. august**

Naturområde med vilde potentialer

Tæt på vesterhavskysten kan en mosaik af små jordlodder blive Danmarks største sammenhængende naturområde.

Af Charlotte Daugbjerg Sørensen

I Jammerbugt Kommune ligger et råt, vilt og helt unikt naturområde med sjældne, U-formede parabelklitter. I området, der ligger tæt på kysten mellem Bulbjerg og Slettestrand, findes desuden sjældne arter af sommerfugle, padder og orkidéer, ligesom det er tilhørssted for hjortevildt, herunder mange kron dyr. Men klitterne er mange steder groet til og de sjældne arter er i farezonen, blandt andet fordi der hidtil ikke har været en samlet strategi til både at benytte og beskytte området.

”Med jordfordeling som redskab kan området blive Danmarks største sammenhængende naturområde, hvor naturpleje, friluftsliv og turisme går op i en højere enhed”, siger Marianne Fisker, projektleder i Jammerbugt Kommune. Hun er lige nu i fuld gang med et pilotprojekt med multifunktionel jordfordeling. Projektet er en del af Collective Impact-initiativet Det åbne land som dobbelt ressource, som samler 12 parter på tværs af landbrugs- og skovbrugserhverv, grønne organisationer, øvrige brugere af det åbne land samt kommuner. Parterne har modtaget finansiering fra Realdania til at gennemføre projektet. Jammerbugt Kommune udvikler sideløbende en helt ny metode til planlægning af det åbne land, som skal rulles ud i forbindelse med Kommuneplan 2017.

Naturkød og robuste stiforløb
”Multifunktionel jordfordeling er en fin nytænkning af

jordfordelings-redskabet og det har vist sig at være et langt mere smidigt redskab end fx en fredning af så stort et naturområde”, fortæller Marianne Fisker. Det går ud på, at de landmænd, som fortsat ønsker at dyrke jorden som hidtil, tilbydes andre arealer uden for klitområdet – arealer som ideelt set både vil ligge tættere på bedriften og være af bedre dyrkningsværdi. Samtidigt søges ejere til arealerne inde i klitområdet, som ønsker at dyrke dem naturnært. Det hele foregår frivilligt og i respekt for den enkelte landmands ønsker.

”Der er i forvejen et stærkt lokalt engagement i Jammerbugt, og det er på relativt kort tid lykket at få aktive borgere, foreninger og turismeaktører til at mødes på tværs af interesser. Derfor har vi nu et katalog fyldt med kreative idéer og løsningsforslag, der tilgodeser både landbrug, natur og lokal udvikling,” fortæller Marianne Fisker.

Blandt idéerne er produktion af naturkød, dvs. lokal fødevarerproduktion med dyr, der har græsset i området. Ligesom der generelt er et stort ønske om bedre information og nemmere adgang til området.

”Målet er, at områdets natur forbliver uforstyrret samtidigt med, at adgangen bliver løftet med for eksempel information og robuste stiforløb. Det er nu inden for rækkevidde takket være et godt samspil mellem lokale foreninger, borgere og lodsejere”, siger Marianne Fisker. •

Foto: Claus Bjørn Larsen

Der er i projektområdet mellem Bulbjerg og Slettestrand god mulighed for at genskabe Danmarks største sammenhængende naturområde. I den statsejede Thorup Plantage er en af de store parabelklitter blevet ryddet for trævækst, så man kan se den specielle klitformation.

Foto: Claus Bjørn Larsen

Multifunktionel jordfordeling handler om dialog, og lokalbefolkningen har bidraget særdeles aktivt med idéer og løsningsforslag, bl.a. på et velbesøgt lodsejermøde i april 2016.

Danmark til Eideren!

Lige om lidt vokser vi ud af vores land – i hvert fald, hvis alle ønsker om fremtidens arealanvendelse skal tilgodeses. Teknologirådet har derfor inviteret hr og fru Danmark til debat om, hvordan Danmark skal se ud i fremtiden.

Af Ulf Joel Jensen

Der er brug for mere planlægning i Danmark. Vi har brug for en bedre og mere central styring af udviklingen, som helt overordnet skal være grøn og klimavenlig.

Det er den overordnede konklusion, efter Teknologirådet tidligere i år afholdt et borgertopmøde for 250 danskere, hvor deltagerne dagen igennem diskuterede fremtidens arealanvendelse. Baggrunden for mødet er bl.a. beregninger fra Aalborg Universitet, som entydigt viser, at Danmark lige om lidt simpelthen bliver for lille.

I hvert fald, hvis alle ambitionerne om fremtidens arealanvendelse skal indfris: Byerne vokser og der er brug for mere plads til en forbedret infrastruktur. Samtidig er det politisk bestemt, at skovene og naturen skal vokse og landbruget optager stadigvæk størstedelen af det danske areal. Faktisk har vi brug for et ekstra landområde på størrelse med Fyn, hvis vi skal komme i mål med alle fremtidsønsker.

Mere natur – mindre landbrug

Som samfund er vi med andre ord tvunget til at prioritere. En vanskelig øvelse, som også deltagerne ved borgertopmødet kunne konstatere. For hvor skal pladsen, til eksempelvis større og mere sammenhængende natur komme fra? Byerne? Hvor skal vi i givet fald bo? Eller skal vi tage pladsen fra landbruget, som brødføder os og millioner af mennesker uden for landets grænser? Og hvordan harmonerer det med ønsket om, at stadig

” I dag tales planlægningsopgaven ned. Men der er brug for en national planlægningsindsats – det viser selve dagens overordnede dilemma med al ønskelig tydelighed.

mere skal omlægges til endnu mere pladskrævende økologisk drift?

Alligevel var udfaldet af dagens diskussioner og afstemninger i mange tilfælde overraskende klart: Det store flertal ønsker både mere skov og større sammenhængende naturområder, mens bare 6 procent ønsker, at mere jord skal under plov. Desuden var der næsten fuldkommen enighed om, at landbruget altid skal tage hensyn til miljøet – også selvom det kræver, at der omlægges til økologi.

Borgerne tør mere end politikerne

Det blev også bemærket af Sten Gade. Han er tidligere medlem af Folketinget (SF) og medlem af det fremtidspanel, som er politisk udpeget til at deltage i den offentlige debat om spørgsmålet:

”Der er et markant mod blandt deltagerne i dag. De er meget mere ambitiøse i deres ønsker, end Christiansborg hidtil har været klar til at imødekomme. Der tegner sig fx også et markant flertal for at beskytte de danske kyster og et flertal for at opføre vindmølleparker, hvilket har været lidt af en politisk øm tå. Borgerne både tør

og vil simpelthen mere end politikerne”.

Tilbage i kongrescenteret summede salen af diskussionslyst, og selvom stemningen var god og respektfuld, var der både gestikulation og frustrationer mellem de højlydte grin. De 250 deltagere var delt op i mindre grupper, som hver især havde repræsentanter fra forskellige interesseområder. Deltagerne blev således konfronteret med, at det er vanskeligt at argumentere lodret imod landbruget, når man ser en presset landmand i øjnene.

Mere planlægning, tak!

Et andet markant afstemningsresultat fra borgertopmødet viser, at mellem 86 og 95 procent af borgerne på mødet ønsker en mere overordnet styring af udviklingen. Det vil sige, at enten staten eller en tværkommunal størrelse (fx regionerne) styrer, hvor stort et areal, der skal udlægges til eksempelvis landbrug, skov og natur.

”Det er både markant og meget interessant, fordi det går stik mod den aktuelle politiske udvikling: I dag tales planlægningsopgaven ned. Men

250 danskere fra hele landet, udvalgt så de repræsenterer alle erhverv, aldersgrupper og begge køn, deltog i debatten om Danmarks fremtid i Odense Kongrescenter. Foto: Ulf Joel Jensen

der er brug for en national planlægningsindsats – det viser selve dagens overordnede dilemma med al ønskelig tydelighed. Vi vil mere, end vi har areal til, derfor er der brug for at prioritere og lægge planer på tværs af kommuner, institutioner og særinteresser”, siger Sten Gade, som afslutningsvis understreger, at han vil bringe resultaterne fra borgertopmødet med videre i den politiske debat.

”Det har været en spændende dag fyldt med kvalificerede bud på, hvad danskerne rent faktisk mener. Alle deltagere er blevet klædt grundigt på til at forholde sig til problemstillingerne, der diskuteres. Derfor løfter udbyttet af en sådan dag sig langt over opinionsundersøgelser: Det er informerede menneskers stillingtagen – og det er et særdeles værdifuldt input til det politiske arbejde. Det skylder politikerne at tage seriøst”. •

[Læs mere på Tekno.dk](#)

Fakta om Borgertopmøder

Borgerne tænker, taler og stemmer på baggrund af information udarbejdet af eksperter. Borgere som normalt ikke er aktive kommer til orde. Tilbage melding foregår hurtigt og detaljeret fra et stort antal borgere.

Preben Borregaard, bosat i Nærum

Hvordan har du oplevet borgertopmødet?

- Det har været en god, spændende og informativ dag. Informationsmaterialet var utrolig godt og oplysende på en række områder, som jeg ikke vidste noget om.

Hvad har overrasket dig?

- Det overrasker mig, at det danske landbrug dels har så stor overproduktion – og dels anvender så enorme arealer på at dyrke foder til dyrene.

Hvordan løser vi så det overordnede problem?

- Det er let nok! Vi skal have Danmark til Eideren eller Skåne tilbage fra svenskerne...

Henrik Keil, bosat uden for Køge

Hvordan har du oplevet borgertopmødet?

- Der har været rigtig gode diskussioner. Det var befordrende, at grupperne var så sammensatte. Der var ikke enighed rundt om bordet, men det var bare med til at løfte diskussionen.

Hvad har overrasket dig?

- Jeg er vel mest overrasket over, at alle var klar på at skære i landbruget – også mange af dem, som selv har en direkte tilknytning til erhvervet.

Hvordan løser vi så det overordnede problem?

- Det er vanskeligt. Vi har jo givet nogle bud i afstemningerne, men det er umuligt at overskue, om det løser problemet – eller der stadig mangler plads, hvis man følger vores anbefalinger i dag.

Lav marken om til baghaver

Hvad sker der når en flok landmænd og byens øvrige borgere går i tænkeboks sammen? Skive Kommune har høstet utraditionelle idéer til positiv udvikling som led i et jordfordelings-projekt

Af Charlotte D. Sørensen

Hvorfor ikke inddrage jord fra de marker, der grænser op til byens parcelhuse, så husene kan få en større baghave? Større matrikler kan nemlig være et redskab til at tiltrække nye familier. Det er blot en af de mange idéer, som er udsprunget af Skive Kommunes arbejde med to jordfordelingsprojekter i Nordfjends – et landdistrikt på over 2.000 hektar med udsigt over Limfjorden og med et stort potentiale for kultur- og naturoplevelser.

”Vi har oplevet en overvældende interesse hos både landmænd og øvrige borgere for at mødes og finde fælles løsninger til en positiv udvikling i deres lokalområde. Folk er mødt op med ønsket om at finde løsninger, der styrker hele området og ikke bare den enkeltes interesser,” siger Line Byskov, der arbejder som projektleder med jordfordeling i Skive Kommunes Teknisk Forvaltning. Hun fortsætter:

”Vi har de seneste år fået skabt en værdifuld og frugtbar dialog om muligheder og planlægning i Nordfjends på tværs af borgere og landmænd, hvor jordfordeling løbende er kommet til at spille en stor rolle. De vil gerne være med til at skabe en ny udvikling i området. Det har været fantastisk at se folks stolthed og kærlighed til deres

nærområder, og de ser jo potentialer i områderne på en helt anden måde end os herinde på kommunen.”

Nytænkende brug af jordfordelingsredskabet

Skive Kommune er lige nu projektkommune i Collective Impact-samarbejdet Det åbne land som dobbelt ressource, hvor 12 parter fra landbrugs- og skovbrugserhverv, kommuner, grønne organisationer og øvrige brugere af det åbne land deltager og har igangsat projektet om multifunktionel jordfordeling. Dermed bygger Skive Kommune videre på projektet ’Fremtidens Landskaber’ under Københavns Universitet, som Skive Kommune har deltaget i siden 2013. De to projekter er nu flettet sammen under overskriften ”Liv og Limfjordslandskab i Nordfjends”. Undervejs har der været adskillige borgermøder og workshops med deltagelse fra både landmænd og øvrige borgere. Det intense fokus på jordfordeling munder ud i et naturgenopretningsprojekt ved Nørresø – et kommunalt vådområdeprojekt - samtidig med at kommunen, borgerne og landmændene i skrivende stund er midt i processen med multifunktionel jordfordeling som led i Collective

Impact-projektet.

”Traditionel jordfordeling er et fint redskab, men den multifunktionelle dimension er genial, fordi det ikke blot giver landmændene mulighed for at bytte jord, så de får nogle fordele i forhold til deres daglige drift og dyrkning af egne marker. Det giver også mulighed for at involvere ildsjæle og frivillige borgere på egnen og skabe løsninger, der kommer alle til gode på den lange bane,” siger Line Byskov og fortsætter:

”Vi er i fuld gang med et projekt om at genoprette Nørresø – et større vådområde i Nordfjends. Men arbejdet med multifunktionel jordfordeling har bragt mange spændende idéer til torvs, som vi nu skal arbejde videre med. Området har et stærkt foreningsliv, som af borgerne er nævnt som én af de ting, der skal værnes om og styrkes – sammen med blandt andet købmanden i Hald, den lokale skole og daginstitutionen. Desuden er der kommet idéer med stier, der forbindes i et større naturområde - samt en såkaldt fjordsti langs kysten. En landmand har endda selv foreslået shelters på noget af hans jord, der ligger i et naturskønt område.”

Et stort ønske blandt Skives borgere og landmænd er at gøre naturen mere tilgængelig og sammenhængende, blandt andet via en fjordsti og stier, der forbinder et større område i Nordfjends. Foto: Skive Kommune

” Vi kan være med til at gøre noget for at øge bosætningen og give folk bedre adgang til naturoplevelser. Og det har været en stor sidegevinst ved projektet at få en dialog mellem os jordbrugere og de andre borgere i området.

Rasmus Boudigaard, landmand i Nordfjends

Landmænd som idégeneratorer

I den brede befolkning er Skive Kommune måske mest kendt for at have opfostret en lang række af kulturpersonligheder, som fx skuespillerne Ulf Pilgaard og Preben Kristensen, filminstruktøren Per Fly, bandet Duné, musikeren Mads Langer og komikeren Rune Tolsgaard. Derudover er den lokale musikfestival, Skive Festival, på få år vokset til en af Danmark største. Men Skive er også rig på landmænd, der gennem generationer har dyrket jorden, hvad enten det er fed muld eller mere krævende, sumpede områder tæt på Limfjorden. En af dem er Rasmus Boudigaard, som driver et landbrug

på 200 hektar i Nordfjends. Han har 300 køer og dyrker desuden græs- og majsmarker. Han har som mange andre landmænd i kommunen deltaget aktivt i nær ved 10 borgermøder og workshops om jordfordeling – ikke bare som landmand, men også som aktiv borger i byen, der gerne vil være med til at tiltrække nye tilflyttere til Skive Kommune.

”Vi landmænd har selvfølgelig interesse i at få mere sammenhængende marker tættere på vores bedrift. Men det handler også om, at vi gerne vil genere folk mindst muligt med vores landbrugsmaskiner, som fylder meget på vejene, når vi kører ud til marker langt fra gården. Og når vi, som følge af

jordfordelingen, får mere sammenhængende natur og landskab i Nordfjends, har vi også masser af idéer at byde ind med,” siger Rasmus Boudigaard.

Han er blandt andet stor fan af idéen om at bytte noget af den jord, der grænser op til parcelhuse eller nedlagte ejendomme, for på den måde at skabe større og mere attraktive grunde og ejendomme. Hvilket igen kan øge bosætningen og fastholde unge familier med børn. Rasmus Boudigaard har været glad for, at Skive Kommune har involveret ham og hans kolleger aktivt siden forsøgene med jordfordeling og multifunktionel jordfordeling startede:

”Det er positivt for vores erhverv, at vi kan være med til at gøre noget for at øge bosætningen og give folk bedre adgang til naturoplevelser. Og det har været en stor sidegevinst ved projektet at få en dialog mellem os jordbrugere og de andre borgere i området. Det har banet vejen for forståelse for, hvad vi hver især laver, og det er noget, jeg tror vores lokalsamfund kan drage nytte af fremover – også i andre sammenhænge end jordfordeling,” fastslår Rasmus Boudigaard. •

PÅ FORKANT Vi skal fortælle en ny historie

Faaborg-Midtfyn Kommune har lavet en differentieret udviklingsstrategi, som tager højde for, at kommunens forskellige egne har forskellige kvaliteter og muligheder. Udfordringen ligger i at kommunikere en ny historie ud, siger strategisk udviklingskonsulent Bjarne Brøndgaard.

Af Laura Engstrøm

Kender man lidt til Faaborg-Midtfyn Kommune vil man vide, at der er stor forskel mellems kommunens egne. Befinder man sig i den nordlige del, har man let adgang til Odense og til motorvejen, er man midt på øen, er man blandt bakker og yndige landsbyer, og helt nede sydpå ligger Faaborg og øhavet.

Derfor var det nærliggende for kommunen at formulere en strategi for hvert område, da kommunen blev valgt ud til at være med i kampagnen 'På Forkant' (se boks).

"Vi har valgt at lave tre forskellige strategier i erkendelsen af, at det er en kommune med stor forskellighed. Én for det, vi kalder Forstadsbåndet. Nogle vil sige, at det område ligger i Odenses baghave, men vi kan lige så godt vende det om og sige, at Odense ligger i deres baghave. De byer, der ligger der, er begunstiget ved at være tæt på Odense med sine 100.000 arbejdspladser og med en nem adgang til motorvejen. Så har vi Ringe-egnen. De er gode til fællesskab og har mange fri- og efterskoler. Og så er der Faaborg-egnen, der er kendetegnet ved at være en gammel købstad, der ligger meget smukt, men langt fra motorvejen. Så der er stor forskel på, hvilket liv man får, alt efter hvor man bosætter sig i kommunen", siger strategisk udviklingskonsulent i Faaborg-Midtfyn Kommune, Bjarne Brøndgaard.

Workshops med borgere

Netop nu er Bjarne Brøndgaard i færd med at planlægge de sidste af i alt syv workshops. Her er udvalgte borgere, lokale iværksættere og andre interesserter med til at definere, hvilken strategi kommunen skal lave for hver egn.

"Vi hjælper hinanden med at sætte ord på, hvad det er, vi vil i fremtiden. Det er forskellige parametre, vi kigger på alt efter, hvor det er i kommunen", siger Bjarne Brøndgaard.

Der ligger allerede planer om at lave en supercykelsti fra Årslev til det nye sygehus i Odense. Den del af kommunen har ikke oplevet faldende befolkningstal.

"Længere sydpå har vi endnu ikke tomme huse, men vi skal da gøre noget for at det er attraktivt for unge børnefamilier at flytte dertil og at blive der. Der er mange enkeltmandsvirksomheder i den del af kommunen, og det kunne være, man skulle gøre det lettere at starte virksomhed op dér", siger Bjarne Brøndgaard og tilføjer at det handler om differentieret planlægning: "Grundlæggende handler det om at fortælle en ny historie om Faaborg og Midtfyn. Folk ved godt, der er smukt i det sydfynske øhav, men vi skal hjælpe til med at få defineret, hvad det vil sige at bo her, og hvilke potentialer, der også er".

Oplagt idé

Faaborg-Midtfyn Kommune er ikke den eneste, der har valgt at lave en differentieret udviklingsstrategi i forbindelse med kampagnen. Det er et gennemgående tema som også Faxe, Mariagerfjord, Thisted og Tønder (se boks) har taget op. Professor i byplanlægning, Gertrud Jørgensen fra Københavns Universitet synes, det ser ud til at være en god idé: "Efter kommunalreformen er der kommet nogle meget store kommuner. Det gør det ekstra relevant at arbejde med differentierede strategier. I Faaborg-Midtfyns tilfælde er det fem gamle kommuner, der nu er samlet til én, så det er fint, at de erkender, at forskellige områder har hver deres styrker og potentialer. Samtidig anerkender kommunen, at den nordlige del er kendetegnet ved, at den er en del af Odense storbyområde, men stadig en del af Fåborg-Midtfyns fællesskab", siger Gertrud Jørgensen.

Mange andre kommuner har ligeledes forskellige udfordringer forskellige steder i kommunen og kunne have glæde af at arbejde på den måde, mener Gertrud Jørgensen.

"Selv i fx Gribskov Kommune, hvor der bor mange velhavende mennesker, er der store udfordringer andre steder i kommunen. Så jeg synes, det er en god ide at tænke differentieret samtidig med, at man internt i kommunen kan lære af hinanden", siger Gertrud Jørgensen. •

Ikke bare smukke bakker

“Smuk natur, som vi har i det sydfynske øhav, kan ikke være et trækplaster i sig selv, for natur er noget, de fleste yderkommuner har. Vi skal definere, hvad det er, vi kan lide her. Der er nogle elementer, der skal understreges. Det kræver en anden fortælling, end at der er et pænt parcelhuskvarter tæt på motorvejen, sådan som vi har i den nordlige del af kommunen. Der er måske nogle, der er

tiltrukket af, at man kan cykle her; andre at man kan ride og atter andre, at man kan sejle. Vi skal have skabt en samlet fortælling, så der er en sammenhæng mellem naturen, og det, den lægger op til”, siger strategisk udviklingskonsulent fra Faaborg-Midtfyn Kommune, Bjarne Brøndgaard.

Foto: outdoorsydfyn.com

På Forkant

I sidste nummer omtalte Byplan Nyt kampagnen På Forkant. Det er Erhvervs- og Vækstministeriet / Erhvervsstyrelsen, KL og Realdania, der står bag kampagnen, der har iværksat langsigtede udviklingsstrategier i samarbejde med 26 udvalgte kommuner - heriblandt Faaborg-Midtfyn. Fælles for kommunerne er, at de har lignende udfordringer; et faldende befolkningstal, flere ældre og færre børn. Se mere på www.paaforkant.dk

Gennemgående tema

Det er ikke kun Faaborg Midtfyn Kommune, som har arbejdet med en differentieret udviklingsstrategi. Faxe, Mariagerfjord og Thisted arbejder også med temaet. I Thisted arbejdes der med tre forskellige bytyper: Købstaden, Fællesskabsbyer og Friluftsbys. I Mariagerfjord har de fokuseret på de fire byer Hobro, Hadsund, Arden og Mariager. Og i Faxe har kommunen lavet en strategi for 7 af kommunens hovedbyer og en ottende strategi for landdistriktet.

ERHVERVSSTYRELSEN

Realdania

KL

Læs mere om kampagnen på paaforkant.dk.

Statslig planlægning - baseret på dialog

...Nogenlunde sådan kan man opsummere ønsket fra de eksperter og interesseorganisationer, som deltog i **Teknologirådets folketingshøring** om multifunktionalitet i landskabet: Over en kam ønsker de sig politikerne på banen med redskaber til en sammenhængende national planlægning – samtidig med at der lyttes til særinteresserne.

Af Ulf Joel Jensen

Teknologirådet havde helt bevidst vendt formatet på hovedet ved april månedens folketingshøring. Her var det politikere fra alle folketingets partier, der fik lov at stille spørgsmål til de indbudte eksperter. For enkelte var det en smule udfordrende at lægge de politiske hensigtserklæringer på hylden til fordel for nysgerrig spørgelyst – men som helhed gav det en livlig og konsensussøgende dialog om fremtidens danmarkskort.

National skovpolitik?

Jens Henrik Thulesen Dahl fra Dansk Folkeparti indledte dagen med at ramme hele problemet ind: "Hvem – og ikke mindst hvordan skal vi bestemme, hvordan Danmark skal se ud om 100 år? Vi vil gerne have mere af det hele, men hvordan får vi plads?"

Under den efterfølgende debat om skovdrift, brugte Ida Auken (R) sin spørgetid til at opfordre til en ny national skovpolitik med to spor om hhv. biodiversitet og drift. Mens professor Carsten Rahbek fra Statens Naturhistoriske Museum bragte klimaet på banen ved at minde om, at urørt skov binder 50 % mere CO₂ end skov i drift.

Brug for langsigtet planlægning i landbruget

Herefter tog deltagerne fat på en dialog om landbruget, hvor Henrik Dahl (LA) rejste en ideologisk

problemstilling: "Hvordan skal staten eller andre med nogen ret kunne bestemme over andres jord? Hvis man vil bestemme over jorden, er man vel nødt til at købe den først", lød det næsten retorisk fra politikerne. En præmis som Anker Madsen, chefkonsulent i Friluftsrådet, ikke uden videre accepterede. "Jeg mener, at dialog er vejen frem. Bare se på skovområdet: Her er der en fin tradition for, at skovvejerne er i god dialog med myndighederne omkring vilkårene for deres drift. Det bør man lade sig inspirere af i landbruget", sagde han – og blev bakket op af Bruno Sander fra Landbrug & Fødevarer: "Landbruget har bare en meget mere kortsigtet form for drift, end man kender det fra skovene. Det er en stor udfordring, men det ændrer ikke ved, at planlægningen på området nødvendigvis skal være langsigtet for at tilgodese hensynet til biodiversitet".

Mere stat – og mere dialog, tak!

Foran politikere og eksperter sad en næsten fyldt Landstingssal. Tilhørerne var en blanding af almindelige borgere og repræsentanter fra forskellige interesseorganisationer, og frokostpausen summede af halvt fordøjede indtryk fra formiddagens høring. Selve formen på dagen vakte stor tilfredshed blandt tilhørerne. Det fordrer debatten og dialogen at lade politikerne lytte og derefter stille spørgsmål.

Efter frokost tog man fat på at

diskutere, hvilke redskaber der skal til for at arbejde med multifunktionalitet i planlægningsfasen.

"Vi har brug for en national planlægning i forhold til biodiversitet. Vi har i dag ingen nationale prioriteringer på naturområdet, og det er et kæmpeproblem. Vi kan ikke kan forholde os strategisk til nye direktiver på naturområdet fra EU, når vi kun har kommuneplanerne som planlægningsredskab", pointerede Jørgen Primdahl fra Københavns Universitet.

Også stadsarkitekt i Aalborg Kommune Peder Baltzer Nielsen efterlyste en mere synlig stat i planlægningen. Han udbad sig nationale prioriteringer på tværs af kommunegrænserne, men var samtidig fortalende for en mere nuanceret tilgang til planlægningen med færre restriktioner. "I byerne har vi forladt tanken om den funktionsopdelte by og opererer med en mere nuanceret tankegang om anvendelser og en mere fleksibel planlægning. Det tror jeg godt, man kan kopiere i planlægningen i det åbne land", sagde Peder Baltzer Nielsen. Han var derfor også afvisende over for Christian Polls (ALT) spørgsmål, om der skal oprettes flere selvstændige naturzoner i landskabet: "Det tror jeg ikke er vejen frem. Vi skal i stedet forsøge at integrere tingene. Vi skal hele tiden søge dialogen med hinanden og ikke arbejde med flere zoner og flere restriktive opdelinger", lød svaret.

Brug for et grønt danmarkskort

Esben Munk Sørensen er lektor ved Aalborg Universitet og uddannet landinspektør. Og så er han en varm fortæller for jordfordeling som et instrument til at implementere planlægningen i den fysiske virkelighed.

"I Danmark har vi faktisk en lang tradition for at udvikle nationale planer og udmønte dem lokalt". Genoprettelsen af Skjern Å er et glimrende eksempel på det, og redskabet, man benyttede sig af, var jordfordeling. Det er dialogbaseret, simpelt og uhyre effektivt", lød det fra lektoren – som dermed næsten skød et selvstændigt tema for dagens afslutning i gang.

For tanken om jordfordeling som et forholdsvis enkelt og håndterbart instrument til at sikre den nationale planlægning, vakte tydeligvis genklang både hos politikere og tilhørere i salen. Således ville Maria Reumert Gjerding (ENH) helt konkret vide, hvordan vi kan lykkes med at få gang i jordfordelingen, så man hurtigst muligt kan sikre større sammenhængende naturområder?

"Tænk på landmanden. Sæt jer i hans sted", lød svaret fra Esben Munk Sørensen. "Hvis man vil have en landmand til at flytte sin virksomhed, så har han brug for en økonomisk kompensation. Derfor skal vi have jordfordeling på finansloven".

Jørgen Primdahl afsluttede med en opfordring til politikerne: "Se mod Holland, se mod Skotland, hvor man har gjort det muligt for grupper af brugere at erhverve naturområder på lempelige vilkår. Hent inspiration fra vores nabolande og genindfør så landskabsplanerne. Vi har brug for en langsigtet planlægning – vi har brug for et grønt danmarkskort". •

Fakta om Folketingshøringer

Politikerne har mulighed for at få svar på en række spørgsmål hos de førende eksperter inden for et givent område. Politikerne udvælger de eksperter, de vil tale med. Det er politikerne der udspørger det indkaldte ekspertpanel under høringen.

Plankalender

08-09
Jun

Bits og bytes i miljøforvaltningen. Natur & Miljø 2016

Naturogmiljø2016.dk
Nyborg

17
Jun

Boliger for alle – byer for alle. Debat på Folkemødet

Folkemoedet.dk
Allinge

12
Apr

Strategisk byledelse for fagchefer

Byplanlab.dk
København

31 Aug
01 Sep

Ledelse i kreative videnvirksomheder

Arkitektforeningen.dk
København

07-09
Sep

Grøn samskabelse – i byen og på landet. Danske Parkdage 2016

ign.ku.dk
Frederikshavn

12-13
Sep

Arkitekturpolitik i kommunerne

Arkitektforeningen.dk
Vejle

14-16
Sep

Studietur til Norges nationale turistveje

Byplanlab.dk
Kristiansund-Bergen (NO)

15
Sep

Bo trygt

Byplanlab.dk
Roskilde

08-10
Sep

Landdistrikternes forandring fra agrare til 'glokale' samfund

Landmaster.science.ku.dk
Sjælland

08-10
Sep

Multifunktionelle landskaber - bæredygtige fremtider?

Landmaster.science.ku.dk
Sjælland

08-10
Sep

Friluftslivets historiske udvikling, sundhed og pædagogisk potentiale

Landmaster.science.ku.dk
Sjælland

08-10
Sep

Natur som ressource i behandling og sundhedsfremme

Landmaster.science.ku.dk
Sjælland

21
Sep

Regnvandskonsulent – LAR-løsninger for professionelle

Ign.ku.dk
Nødebo

22
Sep

Temadag om urbane haver

Fvc-kursus.dk
Silkeborg

Er du vores nye kollega?

dansk byplan
laboratorium

Redaktør og kursusleder i Byplanlaboratoriet

Elsker du at debattere fremtidens byer og landskaber? Har du et bredt netværk og skriver du engageret og medrivende? Så er det dig vi leder efter. En af vores kursusledere er gået på pension; derfor søger vi en ny medarbejder til vores tværfaglige team.

I Byplanlaboratoriet er vi alle generalister og løser mange forskellige opgaver. Vi har et stærkt landsdækkende fagligt netværk at trække på. Det er vigtigt for os, at du har kommunikative og analytiske evner og er indstillet på at trække på netværket.

Dine arbejdsopgaver vil bestå i at:

- Udvikle og gennemføre kurser og seminarer i samarbejde med resten af teamet
- Redigere magasinet Byplan Nyt
- Forfatte Byplanlaboratoriets nyhedsbreve
- Styrke Byplanlaboratoriets profil på de sociale medier
- Skrive artikler til magasinet Byplan Nyt og til byplanlab.dk

Se det fulde stillingsopslag på byplanlab.dk

Ansøgningsfrist: **13. juni kl. 12.00**

Byplanlaboratoriet flytter!

Vi glæder os til at byde jer velkommen i Rådhusstræde 6 fra juni måned.

dansk byplan
laboratorium